

Energeetika- ja keskkonnaministri määruse „Energeetika- ja keskkonnaministri 18. juuli 2025. a määruse nr 41 „Väga väikese ohuga kiirgustegevuste loetelu, kiirgustegevuse registreeringu taotluse täpsustatud nõuded ning taotluse ja registreeringu andmekoosseis“ muutmise“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse kiirgusseaduse § 68 lõike 3, § 69¹ lõike 2 ja § 75¹ lõike 2 alusel.

Eelnõukohase määrusega muudetakse energeetika- ja keskkonnaministri 18. juuli 2025. a määrust nr 41 „Väga väikese ohuga kiirgustegevuste loetelu, kiirgustegevuse registreeringu taotluse täpsustatud nõuded ning taotluse ja registreeringu andmekoosseis“ (RT I, 22.07.2025, 8).

Eelnõukohase määrusega tehakse vajalikud muudatused määruse rakendamisel ilmnunud puuduste kõrvaldamiseks ning lisatakse täpsustus registreeringu taotlemisel seadmete tehniliste näitajate ja kasutusvaldkonna kohta. Muudatusega kitsendatakse statsionaarse röntgenlääbivalgustusseadme kasutamise ja hoidmise tegevuse registreeringu võimalust – seatakse tingimused röntgenlääbivalgustusseadmetele, mille kasutamine ja hoidmine liigitub väga väikese ohuga kiirgustegevuseks. Kuna alates 18.07.2025 jõustunud seadusemuudatuse kohaselt on võimalik taotleda registreeringut vaid väga väikese ohuga kiirgustegevuseks, siis on oluline kehtestada ka vahemikud, milliste röntgenlääbivalgustusseadmetete kasutamise ja hoidmise korral on võimalik loa taotlemise asemel kiirgustegevus registreerida.

Määruse muutmisel küll väheneb võimalus kiiremini ja lihtsamalt alustada või tegevust jätkata röntgenlääbivalgustusseadmete kasutamise ja hoidmise korral, kuid see on kooskõlas alates 18.07.2025 jõustunud seadusemuudatuse eesmärgiga rakendada väiksemat halduskoormust üksnes väga väikese ohuga kiirgustegevuse korral. Kiirgustegevuse registreerimise võimaluse loomine alates 18.07.2025 jõustunud seadusemuudatusega vähendas oluliselt halduskoormust ja määruse muutmise täpsustatakse tingimusi. Registreeringu võimaluse loomise mõju on hinnatud kiirgusseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu ettevalmistamisel ja nimetatud seadusekohased muudatused tõid kaasa halduskoormuse vähenemise¹.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Kliimaministeeriumi keskkonnakorralduse ja kiirguse osakonna kiirguse ja tuumaohutuse valdkonna juht Marily Jaska (tel 626 2982, marily.jaska@kliimaministeerium) ja Keskkonnaameti kliima- ja kiirgusosakonna kiirguskaitse büroo juhataja Jelena Šubina (jelena.subina@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Kliimaministeeriumi õigusosakonna jurist Kaili Kuusk (tel 626 2905, kaili.kuusk@kliimaministeerium.ee) ja Helen Holtsman (tel 6262820, helen.holtsman@kliimaministeerium.ee). Keeletoimetaja oli Justiits- ja Digiministeeriumi õigusloome korralduse talituse toimetaja Aili Sandre (aili.sandre@justdigi.ee).

2. Määruse eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõuga täpsustatakse § 2 lõike 2 punkti 5, kitsendades väga väikese ohuga kiirgustegevuse registreerimist statsionaarse röntgenlääbivalgustusseadme kasutamise ja hoidmise korral. Väga väikese ohuga kiirgustegevuseks loetakse statsionaarse röntgenlääbivalgustusseadme, mille torupinge on vahemikus 70–160 kV ja voolutugevus väiksem/võrdne kui 1,0 mA, kasutamist ja/või hoidmist teeninduse ja julgeoleku valdkonnas.

¹ <https://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/69bedc44-84cd-4a04-b81b-536d83bcd4ea/kiirgusseaduse-muutmise-ja-sellega-seonduvalt-teiste-seaduste-muutmise-seadus/>

Röntgentoru pinge, voolutugevuse ja tegevusvaldkonna täpsustamine on vajalik, kuna statsionaarseid röntgenlābivalgustusseadmeid (nt angiograafid ja lābivalgustusseadmed) kasutatakse ka tervishoiuvaldkonnas, mil nii seadmete tehnilised naitajad (torupinge kuni 150 kV, voolutugevus vahemikus 600–1000 mA) kui ka potentsiaalsed kiirgusdoosid on mārgatavalt suuremad. Selliste seadmete kasutamine liigitub mōōduka ohuga kiirgustegevuseks ning vajab kiirgustegevusluba.

Teeninduses ja julgeolekus kasutatakse vāikese voolutugevusega ($\leq 1,0$ mA) statsionaarseid röntgenlābivalgustusseadmeid nāiteks pagasi kontrolliks. Selliste seadmete kasutamine liigitub vāga vāikese ohuga kiirgustegevuseks ning vajab kiirgustegevuse registreeringut.

3. Eelnōu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnōul ei ole puutumust Euroopa Liidu õigusega.

4. Māäruse mōjud

Māärusega ei kaasne sotsiaalset mōju, mōju riigi julgeolekule ega vālissuhetele, mōju regionaalarengule ega mōju kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Māärus avaldab majanduslikku mōju, kuna kiirgustegevusloa taotlemise ja muutmise riigilōivud on kiirgustegevuse registreeringu riigilōivudest kolmandiku vōrra suuremad (taotluse lābivaatamine vastavalt 630 eurot ja 200 eurot, muutmise taotluse lābivaatamine vastavalt 315 eurot ja 150 eurot). Erinevaid röntgenlābivalgustusseadmeid kasutavad hetkel 18 kiirgustegevusloa omajat, kellest kuue tegevus ei liigitu mēāruse muutmisega vāga vāikese ohuga kiirgustegevuseks ning registreeringu taotlemine ei ole vōimalik. Antud hetkel omavad nimetatud röntgenlābivalgustusseadmete kasutajad kehtivaid kiirgustegevuslube ning mēāruse muudatus ei too kaasa reaalseid tegevusi ega lisakohustusi.

Māärus ei too kaasa muudatusi kiirgusohutuse pōhimōtetes ega kiirgusohutuse tagamiseks rakendatavates meetmetes, kuid avaldab positiivset mōju kiirgusohutusele ja -kaitsele. Kiirgustegevusloa puhul on loa taotlemise andmekoosseis suurem ning järelevalve loa tingimuste taitmise üle sagedasem. Röntgenlābivalgustusseadme rōntgentoru pinge ja voolutugevuse vahemike selge mēāratlemine aitab eristada vāga vāikese ohuga kiirgustegevust vāikese ja mōōduka ohuga kiirgustegevusest ning on kooskōlas Keskkonnaameti tehtud riskihindamisega.

5. Mēāruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja mēāruse rakendamise eeldatavad tulud

Mēāruse rakendamisega ei kaasne lisategevusi ega -kulusid.

6. Mēāruse jōustumine

Mēāruse muudatused jōustuvad ūldises korras.

7. Mēāruse eelnōu kooskōlastamine

Eelnōu esitatakse kooskōlastamiseks Sotsiaalministeeriumile, Siseministeeriumile ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti

Radioloogia Ühingule, Eesti Biomeditsiinitehnika ja Meditsiinifüüsika Ühingule ning
kiirgusekspertidele Priit Ruugele ja Eduard Gerskevitšile.